

ת"פ 53743/02/12 - שלמה אוהרן נגד מדינת ישראל

בית דין אזורי לעבודה בירושלים

ת"פ 53743-02-12

20 נובמבר 2016

לפני:

כב' השופטת שרה ברוינר ישרזדה

המבקש:

שלמה אוהרן
ע"י ב"כ: עו"ד אלי פוקסברומר

-

המשיבה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד ישראל שניידרמן

החלטה

לפני בקשת המבקש לגילוי חומר חקירה והמצאת מסמכים.

רקע נדרש

1. כנגד המבקש הוגש כתב אישום בעבירות לפי סעיף 37(4), 219 ו-225 לפקודת בטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל-1970, לפי תק' 6 ו-15 ולפי תק' 7(א) ו-15 לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט-1999 (להלן: **התקנות**)).
2. הדיון בהליך זה מתנהל בפני כב' הנשיא א. אברהמי.
3. בבקשתו עתר המבקש לגילוי חומר חקירה מסוגים שונים בגדר הוראות סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) התשמ"ב-1982 (להלן: **החסד"פ**) ואף בגדר סעיף 108 לו. המשיבה נאותה לגלות חלק מן המבוקש ולגבי חלקו האחר, חלקה על הכללו בגדר "חומר חקירה".
4. בטרם נתקיים דיון בבקשה הודיעו הצדדים כי הם מבקשים כי הדיון בה ידחה עד להכרעה בהליך שהיה תלוי ועומד בבית הדין הארצי לעבודה בגדר בתיק עפ"א 16393-12-13 מ"י- **אלירן דואב**. (להלן: **ענין דואב**) משניתן פסק הדין באותו ענין, ביום 9.9.15 ונוכח עמידת המבקש על בקשתו- הועברה הבקשה לדיון בפני

עמוד 1

הח"מ בגדר הוראות סעיף 74(ג) ונקבע דיון בבקשה .

5. במסגרת הדיון וגם לאחריה הגיעו הצדדים להסכמות חלקיות והמאשימה מסרה מידע מסוים שסברה שיש בו כדי להשיב למבוקש . גם ביחס לכך היו הצדדים חלוקים, ולפיכך נדרשת הכרעת בית הדין, כדלהלן.

דיון והכרעה

6. החלטה זו תתייחס לפרטים המבוקשים ב"בקשה לגילוי חומר חקירה והמצאת מסמכים" לפי סדרם.

כאמור, בבקשה מבוקשים המסמכים והפרטים בגדר הוראות סעיף 74 לחסד"פ, אך גם בהתאם להוראות סעיף 108 שבו.

מאליו יובן כי סמכות הח"מ נוגעת לגילוי חומר חקירה בגדר סעיף 74 בלבד, ולפיכך ככל שיובהר כי אופי החומר המבוקש אינו כזה הנכנס בגדר "חומר חקירה" יוכל הנאשם להגיש בקשתו לקבלו בגדר הוראות סעיף 108 לחסד"פ בפני המותב הדין בתיק, כאמור מעלה.

להלן פירוט הכרעתי:

7. **פריט א'** (חומר הדרכה בקורס הכשרה מקצועית שבו הכשירה הנפגע): המבקש נימק בקשתו בכך שיש במידע זה כדי לברר היקף אחריותו לביצוע העבירות בהן הואשם- זאת הן לשם בחינה האם התגבשו יסודות העבירה והן לשם טיעונים לעונש. כן יהא בחומר זה כדי לבסס טענות הגנה ככל שיש אחריות למדינה וביחס לאכיפה לא שיונית. מוסיף וטוען המבקש כי אותו משרד ממשלתי הוא זה שפועל מטעם המאשימה , מחד, ומאידך -זה שאמון על אותו חומר הדרכה ועל כן אין לפצל בין חלקיו.

8. טוענת המאשימה כי המסמכים אינם בגדר "חומר חקירה" וכי ניתן לקבלם בכל מקרה אצל הגוף הרלבנטי.

9. מקובלת עלי טענת המאשימה. אין עסקין בחומר חקירה אף לא בגדר התחום הפריפריאלי שלו. בענין דואב נסקרה פסיקת בית המשפט העליון בהרחבה ובין היתר הובא בו מפסה"ד בענין שינר (בש"פ 8252/13 מ"י- ליאל שינר (23.1.14)). בכלל זה הובא כך:

נמצאנו למדים כי אף שאין חולק על זכותו של נאשם לעיין ולקבל חומרי חקירה, הנושא מעסיק רבות את בתי המשפט על ערכאותיהם השונות, וכי "נהרות דיו נשפכו בהחלטות שניתנו לגבי סעיף 74" (בש"פ 8252 מדינת ישראל נ' ליאל שינר (23.1.2014), להלן: פרשת שינר). בהחלטת השופט יצחק עמית בפרשת שינר שניתנה זה לא מכבר, נמצא סיכום דברים מקיף אודות מהות זכותו של הנאשם על פי הוראת הסעיף, אופייה והיקפה, תוך הפנייה לפסקי דין רבים וחשובים בסוגיה. ... "תכלית הגילוי היא להוציא את האמת לאור, כי אילולא זכות זו, נשללת מהנאשם האפשרות לסתור ראיה או לבחון מהימנות ראיה. באמצעות הגילוי מתאפשר לנאשם לבחון את הראיות שבכוונת התביעה להסתמך עליהן ולהכין הגנתו בהתאם (עניין ברקו בפסקה 21; בג"ץ 5207/04 אפל נ' היועץ המשפטי לממשלה בפסקה 11 (20.5.2010); בש"פ 8683/09 אהרון נ' מדינת ישראל

בפסקה 6 (10.11.2009) (...). האפשרות של הנאשם להכיר את חומר הראיות נגדו ולהיערך כראוי למשפט משרת את האינטרס הציבורי של ירידה לחקר האמת כך שבדין יימצא חייב רק מי שאשמתו הוכחה (ע"פ 4765/98 אבו סעדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נג (1) 832, 838 (1999); בש"פ 6507/09 קצב נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (13.9.2009).

עוד מלמדת אותנו הפסיקה על הקושי להגדיר למה יחשב "חומר חקירה". נקבע כי השאלה אם חומר מסוים אכן מהווה חומר חקירה, תוכרע "על פי טיבו של החומר ומידת זיקתו לסוגיות הנדונות בהליך הפלילי אשר במסגרתו הוא מבוקש" (ראו בפרשת שיינר וההפניות שם). בקשר לכך הובהר כי תנאי מקדמי לגילוי ולהעברת חומר חקירה הוא רלוונטיות, שלצורך הכרעה בדבר קיומה יש להידרש למבחני השכל הישר וניסיון החיים - "מבחנים אלה מדריכים את בית המשפט בשאלה איזה חומר רלבנטי להגנת הנאשם, על מנת להעניק לסניגוריה הזדמנות הוגנת להכין את הגנתה" (בג"ץ 5274/91 חוזה נ' שר המשטרה, פ"ד מו(1) 724 (1992). כמו כן נקבע כי "מנוסח הסעיף ומלשונו ניתן רק ללמוד כי חובת מסירת החומר לעיון הנאשם או סניגורו חלה על חומר חקירה "הנוגע לאישום", לשון אחר מדובר בחומר רלוונטי לאישום" (בג"ץ 620/02 התובע הצבאי הראשי ואח' נ' בית הדין הצבאי לערעורים ואח' פ"ד נז(4), 625 (2003) ..

..

עם זאת הובהר בפסיקה כי "בית המשפט אינו אמור להביא בחשבון אפשרויות הגנה ערטילאיות שאינן נראות לעין, או כאשר הרלבנטיות של החומר לתביעה היא רחוקה ושולית ; בית המשפט לא יתיר "מסע דיג" בלתי ממוקד אחר חומר, מתוך תקווה ספקולטיבית של ההגנה שמא יימצא באותו חומר סיוע לנאשם" (ראו בפרשת שיינר בפסקה 11, וההפניות שם, ההדגשה שלי ר.ר.). עוד נקבע, כי "לא כל חומר הנמצא בתיק החקירה הופך להיות מיניה וביה "חומר חקירה", ומנגד, גם חומר שאינו נמצא פיזית בתיק החקירה, אך נמצא בשליטתן ובהישג ידן של רשויות אכיפת החוק, או שצריך להימצא בידי התביעה או הרשות החוקרת יכול וייחשב כ"חומר חקירה" (פרשת שיינר בפסקה 11, וההפניות שם).

עם זאת "האפשרות של התביעה להשיג את החומר המבוקש לא די בה כשלעצמה כדי להכריע כי בחומר חקירה מדובר (עניין מצרי, בעמ' 339) או כי החומר רלבנטי לבירור האשמה (עניין מסראווה). אדרבה, חזקה היא כי רשויות החקירה אספו את כלל החומר הרלבנטי (עניין מסראווה; עניין ברקו, בפסקה 23), כך שאי הימצאות החומר בידי רשויות התביעה והחקירה, מהווה אינדיקציה לכך שעל פני הדברים אין מדובר ב"חומר חקירה" (עניין שרים, פסקה 18; עניין אהרון, בפסקה 7)". (ההדגשות אינן במקור, וכן להלן אא"כ יצוין אחרת-ש.ב.י.).

10. יישומם של העקרונות המנחים כפי שתומצתו בענין דואב לעיל, על המבוקש דכאן, משמיע כך: חומר הדרכה בקורס שבו השתתף הנפגע, ודאי אינו חלק מחומר החקירה הפיזי המצוי בידי המאשימה (על כך גם לא חולק הנאשם). אמנם, העדרו של חומר כאמור אינו בהכרח מלמד כי אינו חומר חקירה ואולם לטעמי אין מדובר בחומר ש"נמצא בשליטתן ובהישג ידן של רשויות אכיפת החוק או שצריך להימצא בידי התביעה או הרשות החוקרת". העובדה כי מידע כמבוקש יכול וישנו באגף אחר במשרד המאשימה אינו גוזר כי רשויות התביעה או האכיפה שלה היו צריכות להחזיק בו. אלה היו צריכות להחזיק מידע הנדרש לשם חקירה/תביעה בלבד. אם נקבל עמדת המבקש, משמע (בהרחבה מסוימת אך לא בלתי מתבקשת) כי כל מידע המצוי בידי משרד ממשלתי כלשהו הוא בגדר חומר חקירה. כמובא מעלה, לא עצם האפשרות של התביעה להשיג החומר המבוקש, די בה כשלעצמה כדי להכריע כי עסקינן בחומר חקירה -ובכך קורסת טענת המבקש.המידע המבוקש

אף אינו רלבנטי לבירור האשמה- כאמור מעלה, חומר חקירה הוא כזה שרלבנטי לאישום. למעשה אף המבקש אינו סובר כי החומר רלבנטי לאישום עצמו.

ככל שמכוון המבקש לאפשרות כי המידע יתמוך בטענת אכיפה בדרנית, כי אז כאמור פתוחה לו הדרך לבקש מידע זה בגדר טיעון על פי סעיף 149(10) לחסד"פ ובהתאם להוראות סעיף 108 לו.

אם כן, הבקשה לענין פריט זה, נדחית.

11. **פריט ב'** (בדיקות רפואיות שעבר הנפגע לפני קורס ההכשרה או מטעם הגוף ששלח אותו להכשרה בנגרות): המבקש ממקש בקשתו לענין פריט זה בנימוקים שהובאו לענין פריט א' ומוסיף כי הדבר נדרש כדי לבחון אם המאשימה שלחה אדם הכשיר מבחינת נתוני ריכוז ובריאות למלאכה אליה נשלח.

12. המאשימה לא חלקה על כך שמדובר בחומר חקירה והודיעה כי אינה מתנגדת למסירת חומר כמבוקש ואף כי תמסור את החומר הרפואי החלקי שיש בידה ככל שטרם הועבר לנאשם. כן הודיעה כי לא תתנגד להוצאת צוים לגורמים הרפואיים הרלבנטיים. בתגובתו לתשובת המשיבה לא הבהיר המבקש האם עיין בחומר הרפואי אם לאו והאם דרושים לו מסמכים נוספים. **למען הסר כל ספק תעביר המשיבה למבקש את מסמכי הבדיקות הרפואיות של הנפגע ששמשו לצרכי קורס ההכשרה שלו בנגרות(בין אם נערכו על ידי הגורם המכשיר ובין אם נערכו ע"י כתנאי להשתתפות בקורס).**

13. **פריטים ג' וד'** (תיק רפואי של הנפגע(ג') וכן החומר ממד"א על פינויו לביה"ח(ד)): טענות שני הצדדים ביחס לפריטים אלה זהות לאלה שנטענו ביחס לפריט ב'.

14. עם זאת סבורני כי יש להבחין בין פריט ג' לפריט ד'.

15. בעוד פריט ד' מהווה חלק מן המידע הרלבנטי לאישום, ועל כן בגדר המידע שאמור להכלל פיזית בחומר החקירה, הרי שהמידע המבוקש בסעיף ג' הוא מידע כללי אודות פרטים רפואיים אישיים של הנפגע.

16. יאמר עוד כי לא ברורה מידת הרלבנטיות של מידע זה (כשהוא מבוקש מעבר לאשר נתבקש ביחס לפריטים ב' ו-ד') לאישום ובעיקר בהתחשב באופן שבו מבוקש לקבלו- קרי כל התיק הרפואי. ודאי שאין כל רלבנטיות לאישום של כל התיק הרפואי של הנפגע, ולכל היותר חלקים ספציפיים הימנו יכול ויהיו רלבנטיים. אלא שאל מול זכותו של הנאשם להתגונן כראוי מפני האישום עומדת גם זכותו של הנפגע לפרטיות. בסוגיה זו דן ביהמ"ש העליון בענין שיינר ואלו דבריו:

תורת שני השלבים - רלבנטיות ולאחר מכן בדיקת חסיון או אינטרסים מוגנים: אם החומר שגילוי מתבקש אינו בבחינת "חומר חקירה" על פי מבחן הרלבנטיות, תידחה הבקשה מיניה וביה. אם החומר שגילוי מתבקש הוא בגדר "חומר חקירה", לא סגי ברלבנטיות של החומר להגנת הנאשם ואנו עוברים לשלב השני ובוחנים אם המסמך נהנה מחסיון או שקיימים אינטרסים מוגנים אחרים (כגון, פרטיותם של קרובי העבירה או עדים אחרים במשפט) שאינטרס הגילוי של הנאשם ניגף בפניהם. כאשר מדובר בחסיון יחסי או באינטרס מוגן אחר, על בית המשפט לערוך איזון בין אינטרס הנאשם לבין החסיון/האינטרס המוגן. ככל שהזיקה בין טיב החומר לבין השאלות שבמחלוקת במשפט רופפת יותר, כך עולה משקל הפגיעה הצפויה בזכויותיהם של צדדים שלישיים או בערכים שונים שלציבור יש אינטרס

בהם (בש"פ 6022/96 מדינת ישראל נ' מזור, [פורסם בנבו] פסקה 3 (4.9.1996)).

קו הגבול בין השלבים אינו חד, ויש ביניהם יחסי גומלין, בבחינת "מקבילית כוחות". ככל שזיקת החומר להגנת הנאשם ולעניין הנדון היא שולית וגבולית, ומנגד, יש אינטרסים כבדי משקל כנגד חשיפת החומר, הדבר עשוי להשליך על נכונותו של בית המשפט להגדיר את החומר, מלכתחילה, כ"חומר חקירה". ולהיפך, במקרים בהם חומר החקירה הוא בעל ערך ראייתי חשוב להגנת הנאשם, וזיקתו להגנת הנאשם חזקה יותר, תגבר נכונותו של בית המשפט לדחות אינטרסים אחרים מפני האינטרס החשוב שלא יורשע החף מפשע (עניין אהרון, פסקה 7; דברי השופט מלצר בעניין אברהמי, פסקה 9).

17. בהמשך פסק דינו קובע כב' השופט עמית כי במקרים בהם החומר המבוקש ואשר יש במסירתו פגיעה באינטרס של צד שלישי, אינו מצוי בידי התביעה- ראוי לילך לגביו במסלול הבירור בגדר סעיף 108 לבקשה (טעמיו של כב' השופט עמית מפורטים בסעיפים 19-21 לפסק דינו ולא אחזור עליהם). היות והמבוקש בפריט ג' הוא כללי ועמום כבר עתה, ונוכח העתירותי לבקשה ביחס לפריטים ב' וד', וסברתי כי קיים ספק משמעותי בדבר מידת הרלבנטיות של המבוקש לאישום, כי אז, ככל שסובר המבקש עדיין כי הוא מעוניין במסמכים המפורטים בפריט ג'- יפנה בבקשה מתאימה בגדר סעיף 108 לחסד"פ. כאמור, ביחס לפריט ד' יחול האמור ביחס לפריט ב' לעיל.

18. **פריט ה'** (חומר מחקירת המשטרה בפרשה): המבקש טען כי נחקר במשטרה ביחס לארוע נשוא כתב האישום וביקש לעיין בכלל חומר החקירה במשטרה. לכך משיבה המשיבה כי ככל שהיתה חקירה במשטרה, הרי שאינה חומר חקירה מבחינת התיק נשוא כתב האישום שכן ככל שנחקר, נחקר בחשד לעבירות שונות מאלו שבסמכות משרד הכלכלה. המשיבה הודיעה כי אינה מתנגדת כי ככל שימצא חומר חקירה כזה, יועבר לידי הנאשם. בהמשך לכך המציאה מסמך פניה של משרד התמ"ת (כתוארו אז) אל המשטרה משנת 2011 שענינו "הבהרות לגבי המשך טיפולכם בתאונת עבודה" (להלן: **המכתב**). המשטרה השיבה ע"ג המכתב **"משטרת ישראל אלא היתה מעורבת בתאונת עבודה הנ"ל"**. לכך משיב המבקש כי מצופה ב"כ המאשימה יפנו לתחנת המשטרה ויבררו האם אכן נפתח טיפול כלשהו הנוגע או מקושר למבקש או לפרטי הנפגע בתאונה, שכן לדבריו הוא זוכר שנחקר במשטרה. עמדת המאשימה לפיה חומר חקירה מתיק המשטרה אינו רלבנטי לאישומים דכאן כשלעצמה, אינה מקובלת עלי. פיצול סוגי האישומים בהם עוסק משרד הכלכלה אל מול אלה בהם עוסקת המשטרה אינו יכול להצדיק פיצול בהגדרת "חומר החקירה" והמסמך האמור לעיל שבו מבוקש לאחד למעשה בין חומרי החקירה שבידי המשטרה לאלה שבידי משרד הכלכלה, הוא עצמו תומך בכך. אלו הם המקרים בהם גם אם פיזית לא מצוי בתיק המאשימה דכאן כל מסמך, הרי ראוי היה שימצא. נוכח העובדה שהמכתב נוקב בשם העסק אך לא בשמו של המבקש, מחד, ונוכח כך שהמבקש זוכר כי נחקר במשטרה, מוצאת אני כי יש מקום להורות למשיבה לפנות למשטרת ישראל ולברר האם אין בנמצא כל חומר שהוא הנוגע למבקש בקשר לארוע נשוא ההליך וליידע את המבקש בכך.

19. **פריט ו'** (דוגמא לתמצית הסיכונים שהמאשימה דורשת מבעלי נגריות למסור לעובדים בנגריות): טיעוני הצדדים ביחס לפריט זה זהים לאלה שנטענו ביחס לפריט א'. בכלל זה מוסיף המבקש וטוען כי גילוי חומר חקירה בענין דכאן יצביע על כך ש"הדרישה מופרכת ובלתי ניתנת ליישום". לענין זה דומני כי יש ממש בטענת המבקש נוכח הוראות תקנה 16 לתקנות. קיומן של הוראות מטעם המדינה ביחס לתמצית סיכונים, ככל שישנן - צריך להוות חלק מחומר החקירה שבידי המאשימה שכן יש בו רלבנטיות לאישום. **המשיבה תמצית המבוקש, או תודיע העדרו- למבקש.**

20. פריט ז (נוהל או קריטריונים מתי לחרוג מהכלל של קנס מינהלי ולהעמיד לדין): המבקש טען כי הוא מבקש לקבל המלצת צוות החקירה, כדי להכין הגנה ראויה וכן כדי לתקוף ההחלטה בהליך מינהלי, או לטעון טענות הגנה מן הצדק. המבקשת צרפה את מזכר הנימוקים להגשת כתב אישום. בתגובה לכך טען המבקש כי "**הדרך היחידה לדעת האם העמדה לדין נעשית בצורה שיוויונית וקריטריונית היא לבחון את הקריטריונים עצמם**". ככל שמבקש המבקש לעשות שמוש בהוראות סעיף 74 כדי לאסוף מידע לצרכי הליך מינהלי- ודאי שלא לשם כך יעתר בית הדין לבקשתו. הדבר אינו נוגע לאישום. ככל שמבקש המבקש לקבל מידע הדרוש לצורך הגנה מן הצדק, הרי נוכח הכרעת בית הדין הארצי בענין דואב, דין בקשתו להדון על ידי המותב הדין בתיק בגדר סעיף 108 לחסד"פ. **הבקשה שלפני, נדחית איפוא.**

21. פריט ח' (חומר משווה על חקירות על קנסות מינהליים ועל העמדות לדין). נימוקי המבקש זהים לנימוקים שביחס לפריט ז'. המשיבה טענה כי לענין זה יכול המבקש לפנות להליך מכח חוק חופש המידע, וכי אין מדובר בחומר חקירה. כן נסמכה על ענין דואב. המבקש טען כי פניה למסלול חוק חופש המידע אינה האופציה היחידה (מפנה ל ע"מ 1786/12 **אברהים ג'ולאני נ' מדינת ישראל המשרד לביטחון פנים** (20.11.2013), ע"מ 2398/08 **מדינת ישראל משרד המשפטים נ' סגל** (19.6.2011)) כן טען כי גם בענין דואב לא נקבע כלל בלתי מסויג כי מסמכים כמבוקש כאן אינם בגדר חומר חקירה

מקובלת עלי טענת המשיבה. האבחנה שמצא המבקש לעשות בין שנקבע בענין דואב לבין הענין דכאן על יסוד מה שנפסק בענין פריאל(עפ"א 9796-04-12, **מדינת ישראל נ' נילי ברק פריאל** (22.4.2013)) אין בה כל ממש. בסעיף 41 לפסק דינו בענין דואב מבהיר בית הדין מדוע יוצא דופן ענין פריאל- שכן שם בית הדין התבסס על כך שהנאשמת דשם הציגה תשתית ראיתית רחבה לביסוס טענת הגנה מן הצדק. הדבר אינו רלבנטי לעניינו.

הבקשה לענין זה נדחית.

22. פריטים ט-י' - הברור לגביהם מוצה בדיון שנתקיים בבקשה.

23. פריט י"א (נהלי עבודה של התביעה בתיק): לענין זה מפנה המבקש לטעמים שביסוד המבוקש בפריט ז' ואילו המשיבה משיבה כי הנושא מוצה במסגרת ישיבת הדיון בבקשה. אף לטעמי הבקשה מוצתה ואולם מכל מקום, כאמור ביחס לפריט ז'- המותב שדן בתיק יוכל לדון בכך, ככל שימצא המבקש לפנות אליו, בגדר סעיף 108. **הבקשה נדחית.**

סוף דבר- המשיבה תפעל ביחס לפריטים המפורטים בסעיפים 12,17-19 בתוך 45 יום.

ניתנה היום, י"ט חשוון תשע"ז, (20 נובמבר 2016), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.